

VIII Tomaszowski Rajd Pieszy pt. „Kolej na PTTK - PTTK na kolej”

W dniu 01 października 2022 roku członkowie Wojskowego Koła PTTK przy Klubie 25 Brygady Kawalerii Powietrznej z Tomaszowa Mazowieckiego zrzeszonego w Oddziale Łódzkim PTTK im. Jana Czeraszewicza oraz sympatycy ze środowiska wojskowego wyruszyli na VIII Tomaszowski Rajd Pieszy, którego trasa w tym roku promowała hasło programowe PTTK na lata 2021 - 2022 tj. „Kolej na PTTK - PTTK na kolej.”

Rajd rozpoczęto od zwiedzenia stacji PKP Tomaszów Mazowiecki, która kiedyś była stacją kolei Iwanogrodzko-Dąbrowskiej. Następnie uczestnicy rajdu pociągiem Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej udali się do m. Skrzyńki. Tam rozpoczęła się trasa piesza, która najpierw poprowadzona została w kierunku kompleksu 4 schronów biernych typu Regelbau 102V. Schrony te w czasie II wojny światowej należały do kwatery Anlage Mitte i miały być bunkrami pomocniczymi dla schronów kolejowych w Konewce i Jeleniu oraz bunkrów linii Pilicy. Po wojnie 3 z nich zostały wysadzone w powietrze przez byłą fabrykę materiałów wybuchowych z Niewiadowa, która tam prowadziła testy, a jeden nawet zachował się do dziś w dobrym stanie. Ruiny schronów zrobiły imponujące wrażenie na wszystkich rajdowiczach, a przede wszystkim ogrom tych powalonych budowli, których ściany mają grubość nawet do ok. 250 cm, a sufity ok. 180 cm.

Potem turyści udali się w kierunku Niewiadowa, gdzie eksplorowali pozostałości infrastruktury pierwszego w Polsce zakładu trotylu. Fabryka Spółki Akcyjnej Polskie Zakłady Chemiczne „Nitrat” powstał w 1923 roku w Niewiadowie koło Ujazdu i aż do lat 60 XX wieku produkowała materiały wybuchowe. Do dziś w lesie można podziwiać opuszczone pozostałości zakładu z początku XX wieku. Zachowała się rampa kolejowa, jeden z budynków, zbiornik przeciwpożarowy, kilka magazynów, rampa kolejowa, wartownie oraz pole prób.

Następnie uczestnicy powędrowali przez lasy rezerwatu przyrody „Małecz” traktem Ujezdzkim „Nitrat Niewiadów” w kierunku Małcza. Tam najpierw zwiedzili zespół dworsko - parkowy z drugiej połowie XIX wieku. Dwór zbudowano w miejscu XVI-wiecznego dworu modrzewiowego, którego właścicielem w 1572 roku był Andrzej Frycz Modrzewski, najwybitniejszy przedstawiciel postępowej myśli społeczno-politycznej polskiego renesansu, pisarz polityczny, sekretarz króla Zygmunta Augusta i autor dzieła „O poprawie Rzeczypospolitej”. Zmarł on w Wolborzu po 2 miesiącach od nabycia tych dóbr. Najprawdopodobniej to w Małczu został pochowany, jednakże ze względu na fakt, iż był uznawany za heretyka, pochówek był potajemny i pomimo wielu prób odnalezienia, nieznane jest jego miejsce. Na zakończenie tej części rajdu grupa udała się do Centrum Tradycji Kulinarnych, gdzie najpierw zrobiła sobie wspólne zdjęcie z siedzącym na ławeczce Andrzejem Frycz Modrzewskim, a następnie poznawała tajniki powstawania regionalnych potraw, w tym nawet wyrabiała ręcznie masło. Degustację produktów regionalnych przygotowało Stowarzyszenie Rozwoju Małcza „Różanecznik”. Ta część rajdu zakończył się wręczeniem nagród za quiz o Ziemi Tomaszowskiej oraz wspólnym ogniskiem z kiełbaskami.

Ostatnim punktem rajdu było spacer z powrotem do Skrzynek, skąd grupa pociągiem Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej udała się do Tomaszowa Mazowieckiego.

Rajd został zorganizowany przy wsparciu i pomocy Gminy Lubochnia, Powiatu

Tomaszowskiego, Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej sp. z o.o. oraz Stowarzyszenia Rozwoju Małcza „Różanecznik”.

Tekst, foto: Marcin Reczycki